

به نام خدا

درس هفتم
تجارت بین الملل

کالا های چند ملیتی

- محصولاتی که در چند کشور تولید شده اند.

اهمیت تجارت بین المللی

کشور ها بر اساس تفاوت در ← منابع ، اقلیم ، فناوری و هزینه های تولید ← کالاهای خاصی را تولید و صادر و کالاهای مورد نیاز را وارد می کنند .

مزیت مطلق

- توانایی تولید یک کالا ← با هزینه کمتر نسبت به سایر کشور ها

مزیت نسبی

- توانایی تولید کالایی که ← هزینه فرصت آن کمتر از سایر کشور ها باشد .

هزینه فرصت

- سود از دست رفته به دلیل ← انتخاب یک گزینه به جای گزینه بهتر

تأثیرات رعایت نکردن اصل مزیت مطلق و نسبی

✿ هدر رفتن منابع و سرمایه ها

✿ کاهش تولید و کیفیت محصول

✿ کاهش رفاه جامعه

✿ کاهش فرصت های صادراتی

✿ کاهش نوآوری و رقابت پذیری

تأثیر تجارت جهانی

• افزایش کارایی و کاهش هزینه تولید

• افزایش سود کشور ها

• افزایش رفاه اقتصادی

تست اول (

کدام گزینه به عواقب رعایت نشدن مزیت های مطلق و نسبی اشاره دارد ؟
(تاملند، دی ۱۴۰۳)

- (۱) جلوگیری از هدر رفت منابع / افزایش کمی و کیفی کالا ها و خدمات
- (۲) گسترده تر شدن بازار فروش محصولات / افزایش رقابت بین تولید کنندگان
- (۳) عدم استفاده درست از منابع و هدر رفت آنها / کاهش رفاه جوامع با تولید کمتر و بی کیفیت تر
- (۴) عدم امکان ایجاد فضای رقابتی برای خریداران / انحصار کالا و خدمات توسط تولید کنندگان با کیفیت تر

سیاست های تجاری دولت ها

- حمایت از صنایع داخلی ← وضع تعرفه های گمرکی
- توسعه روابط اقتصادی ← امضا کردن پیمان های تجاری

نمونه های تاریخی

- انگلستان (۱۷۰۱) ← ممنوعیت واردات ابریشم ایرانی ، هندی و چینی ← برای حمایت از صنعت داخلی
- آلمان ، آمریکا و اروپای شرقی (قرن ۱۸ و ۱۹) ← افزایش تعرفه ها برای تقویت تولیدات داخلی
- کنگره آمریکا (بین دو جنگ جهانی) ← افزایش تعرفه ها تا ۵۲٪ که باعث واکنش سایر کشورها شد
- دهه ۷۰ میلادی ← بازگشت آمریکا به سیاست های حمایت گرایانه

پیامد های صادرات برای تولید کنندگان

- امکان دسترسی به بازار های بزرگ تر
- امکان رقابت بالاتر
- تلاش برای تولید کارآمد تر و بهتر

سازمان های اقتصادی بین المللی

- ✓ **برتون وودز** --- ایجاد بانک جهانی و صندوق بین المللی پول
- ✓ **گات (WTO)** --- کاهش موانع تجاری
- ✓ **نفتا** --- پیمان تجارت آزاد آمریکا ، کانادا و مکزیک

مهم ترین خطرات تجارت بین الملل

- وابستگی اقتصادی در **کالاهای اساسی** .
- **عدم** تاب آوری اقتصاد **تک محصولی** .
- جنگ های تجاری و تحریم ها .

راه های تقویت استقلال اقتصادی

- **تنوع بخشی** به واردات و صادرات --- کاهش وابستگی به یک کشور خاص
- کاهش **وابستگی** اقتصادی --- مثل وابستگی صرف به نفت
- ایجاد مزیت های جدید اقتصادی --- مثل توسعه صنایع داخلی
- سرمایه گذاری در علم ، فناوری و دانش بنیان

تست دوم)

کدام گزینه مبین پاسخ صحیح پرسش های زیر است ؟
(گزینه ۲ ، ۱۴۰۳)

الف) به ترتیب کنفراس پولی و مالی سازمان ملل در چه سالی تشکیل شد و کدام پیمان بین آمریکا ، مکزیک و کانادا امضا شد ؟

ب) به ترتیب کدام مورد به پیامد صادرات برای تولید کنندگان اشاره دارد و کدام اتفاق مربوط به دهه ۷۰ قرن بیستم در آمریکا نیست ؟

۱) الف) ۱۹۴۴ - نفتا در سال ۱۹۹۲ / ب) دسترسی به بازار های بزرگتر - روی آوردن به سیاست های حمایت گرایانه در مقابل تجارت آزاد

۲) الف) ۱۹۴۷ - گات در سال ۱۹۹۲ / ب) امکان رقابت بیشتر - افزایش تعرفه های گمرکی تا ۵۲ درصد

۳) الف) ۱۹۴۴ - نفتا در سال ۱۹۹۲ / ب) تلاش برای تولید کارآمد تر - ممنوعیت واردات پوشاک و ابریشم هندی

۴) الف) ۱۹۴۷ - گات در سال ۱۹۹۲ / ب) معافیت از عوارض گمرکی - پیوستن به برتن وودز

تست سوم آزمون گاج

اقتصاد | ۲۵

سوال دوازدهم انسانی

۲۵۱- با توجه به موضوع «حمایت از صنایع داخلی» به وسیله دولت‌ها، به ترتیب کدام گزینه جدول زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

نام کشور	آمریکا	انگلستان	(ج)
اقدامات حمایت‌کننده	(الف)	(ب)	وضع تعرفه‌های حمایتی متعدد بر کالاهای وارداتی
زمان	دهه ۷۰ قرن بیستم	سال ۱۷۰۱	اوایل قرن ۱۹

(۱) الف: سیاست حمایت‌گرایانه در مقابل تجارت آزاد ب: ممنوعیت واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی، هندی و چینی ج: کشورهای آلمان، اروپای شرقی و آمریکا

(۲) الف: کاهش تعرفه‌های گمرکی ب: افزایش تعرفه‌های منسوجات وارداتی از همه کشورها ج: آمریکا، کانادا و مکزیک

(۳) الف: کاهش تعرفه‌های گمرکی ب: ممنوعیت واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی، هندی و چینی ج: آمریکا، کانادا و مکزیک

(۴) الف: سیاست حمایت‌گرایانه در مقابل تجارت آزاد ب: افزایش تعرفه‌های منسوجات وارداتی از همه کشورها ج: کشورهای آلمان، اروپای شرقی و آمریکا

نظام های اقتصادی

— چارچوبی که قوانین و قواعد تعامل اقتصادی بازیگران را تعیین می کند .

۳ مسئله مهم در تعیین نظام اقتصادی :

- (a) مالکیت (خصوصی یا اشتراکی)
- (b) نقش دولت در اقتصاد (حداقل یا حداکثر دخالت)
- (c) شیوه توزیع منابع و درآمدها

نظام های اقتصادی اصلی

(۱) سرمایه داری (بازار آزاد)

اصول :

- اقتصاد بر پایه رقابت آزاد و عرضه و تقاضا شکل می گیرد .
- دولت کمترین دخالت را دارد .
- مالکیت خصوصی اصل است ← سرمایه بیشتر مساوی قدرت بیشتر

نظریه پرداز :

آدام اسمیت (کتاب ثروت ملل) ← بنیان گذار اقتصاد مدرن و بازار آزاد

نقاط قوت :

- افزایش نوآوری و بهره‌وری
- رشد اقتصادی سریع‌تر

نقاط ضعف :

- افزایش نابرابری طبقاتی
- احتمال ایجاد انحصار و استثمار کارگران

۲) سوسیالیسم (اقتصاد دولتی و اشتراکی) اصول :

- مالک اصلی منابع اقتصادی ← دولت (بازار تحت نظارت شدید است)
- مالکیت خصوصی محدود یا حذف می‌شود ← تا عدالت برقرار شود
- دولت موظف است از اقشار ضعیف حمایت کند

نظریه پرداز :

کارل مارکس ← مخالف سرمایه‌داری و حامی انقلاب کارگری

نقاط قوت :

- کاهش فاصله طبقاتی
- حمایت از حقوق کارگران

نقاط ضعف :

- کاهش انگیزه برای کارآفرینی و نوآوری

۳) نظام اقتصادی مارکسیستی اصول :

- سرمایه داری را **ذاتا ناعادلانه** می داند
- قدرت اقتصادی باید در اختیار **طبقه ی کارگر** باشد
- تنها **انقلاب کارگران** می تواند شرایط اقتصادی را تغییر دهد

نظریه پرداز :

کارل مارکس ← کتاب سرمایه

انتقاد

در عمل ، حکومت های مارکسیستی منجر به نظام های **دیکتاتوری و ناکارآمد** شد .

۳) نظام اقتصادی اسلامی (عدالت محور) اصول :

- ترکیبی از بازار آزاد ، مالکیت خصوصی و دخالت دولت برای برقراری عدالت
- مالکیت خصوصی پذیرفته شده اما ثروت نباید منجر به اختلاف طبقاتی شدید شود
- تاکید بر کار مولد و تولید مفید به عنوان اساس اقتصاد

نظریه پرداز :

شهید محمد باقر صدر ← کتاب اقتصاد ما

ویژگی ها :

- محور اصلی ← عدالت و توازن اجتماعی
- اخلاق و قوانین اسلامی ← نقش کلیدی در اقتصاد

تست چهارم)

کدام گزینه در مورد تجارت بین الملل نادرست بیان شده است ؟
(قلمچی ، دی ۰۳)

- ۱) سودآوری بیشتر و کاهش هزینه ها از طریق دسترسی به بازار های وسیع تر از مزایای تجارت بین الملل است .
- ۲) آن چه پشت سر امضای پیمان های تجاری یا نقض آنهاست ، تفاوت های اقلیمی و آب و هوایی است .
- ۳) یکسان نبودن منابع و عوامل تولید ، باعث می شود تا تولید یک محصول در کشوری به صرفه باشد و در کشور دیگر صرفه اقتصادی نداشته باشد.
- ۴) اختلاف در دسترسی به فناوری ، پایه بده – بستان دو کشور یا صادرات و واردات را تشکیل می دهد.

تست پنجم)
کدام گزینه پاسخ درست پرسش های زیر است؟
(سنجش ، ۰۳)

- الف) مهم ترین هدف دولت از مالیات گرفتن ؟
ب) فعالیت سازمان استاندارد کشور ، زیر مجموعه کدام یک از وظایف دولت محسوب می شود ؟
پ) کدام مورد از مهم ترین موارد نقض پیمان های تجاری توسط ایالات متحده آمریکا نیست ؟

۱) الف) افزایش درآمد / ب) بهبود عملکرد بازار / پ) پیمان نفتا

۲) الف) افزایش درآمد / ارائه کالای عمومی / پ) توافق نامه آسیا - پاسیفیک

۳) الف) کاهش نابرابری ها و فاصله های اقتصادی و اجتماعی / ب) بهبود عملکرد بازار / پ) پیمان نفتا

۴) کاهش نابرابری ها و فاصله های اقتصادی و اجتماعی / ب) ارائه کالای عمومی / پ) توافق نامه آسیا - پاسیفیک

تست ششم)

پاسخ صحیح عبارت های زیر را مشخص کنید :

(خیلی سبز، ۰۳)

- الف) کدام یک از انواع محصولات جز محصولات چند ملیتی محسوب می شوند ؟
ب) شرکت ها و دولت هایی که خارج از مرز های ما زندگی می کنند ، می توانند
ج) پایه بده - بستان بین دو کشور ، اختلاف بین است .

- ۱) الف) محصولاتی با فناوری های پیشرفته / ب) در زندگی ما اثر بگذارند / ج) داشتن و نداشتن صرفه ی اقتصادی در تولید یک محصول
- ۲) الف) محصولاتی با فناوری خاص / ب) در زندگی اقتصادی ما اثر بگذارند / ج) تفاوت های اقلیمی و آب و هوایی
- ۳) الف) محصولاتی با فناوری پیشرفته / ب) در اقتصاد کشور ما دخالت کنند / ج) تفاوت دسترسی به فناوری
- ۴) الف) محصولاتی با ویژگی های چند ملیتی / ب) در اقتصاد کشور ما دخالت کنند / ج) تفاوت دسترسی به فناوری

تست هفتم)

چه تعداد از عبارت های زیر نادرست است ؟
(گزینه ۲ ، ۳)

– با خلق مزیت های جدید اقتصادی امکان تامین تمام نیاز های مهم و اساسی در داخل کشور فراهم می شود .

– کشور ها با مقوله ی تجارت جهانی یکسان برخورد نکرده اند ؛ چراکه مهم ترین موضوع در تجارت جهانی ، منافع ملی کشورهاست.

– ۲۳ کشور برای جلوگیری از اقدامات حمایت گرایانه ی کشور ها علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان قراردادی رسمی به نام گات امضا کردند .

– از پیمان هایی که آمریکا آن ها را نقض کرده است می توان به توافق نامه آسیا – پاسیفیک ، پیمان نفتا و توافق برجام اشاره کرد که در کارنامه ی دولت آمریکا قابل مشاهده است .

– تجارت جهانی میتواند دسترسی به بازار های وسیع تر را افزایش داده و به افزایش رفاه جامعه کمک کند .

۴ (۱ مورد

۳ (۲ مورد

۲ (۳ مورد

۱ (۴ مورد

تست هشتم)

کدام یک از موارد زیر ، ازجمله مواردی است که موجب نمی شود یک کشور به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی نزدیک شود ؟
(سنجش، ۳۰)

- ۱) راه های تامین کالای وارداتی یا بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را متفاوت کند .
- ۲) بر روی تولید کالای خاص و تک محصولی شدن و داشتن مزیت مطلق در تولید کالا متمرکز شود .
- ۳) با خلق مزیت های جدید اقتصادی ، امکان تامین برخی نیاز های مهم و اساسی را در داخل کشور فراهم کند .
- ۴) به علم و فناوری و اقتصاد دانش بنیان ، توجه بیشتری داشته باشد .

تست نهم)
(قلمچی ۰۳)

۱۰۰- کدام گزینه، جاهای خالی عبارات زیر را در رابطه با پیمان‌های تجاری به‌درستی تکمیل می‌کند؟

الف) ... در سال ۱۷۰۱، قانونی مبنی بر ممنوعیت واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا هندی یا چینی به کشور تصویب کرد.

ب) در دوره بین دو جنگ جهانی، کارگران و تولیدکنندگان ... را متقاعد کردند که تعرفه‌های گمرکی را تا ۵۲ درصد ... دهد.

ج) ... در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.

د) در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور برای ...، قرارداد غیررسمی ... را امضا کردند.

۱) الف) آمریکا ب) سازمان ملل - کاهش، ج) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل، د) جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورها علیه یکدیگر - گات

۲) الف) آمریکا ب) شورای امنیت - افزایش، ج) برتن وودز، د) حفظ روابط تجاری بین خودشان - نفتا

۳) الف) انگلستان ب) کنگره آمریکا - افزایش، ج) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل، د) حفظ روابط تجاری بین خودشان - گات

۴) الف) انگلستان ب) کنگره آمریکا - کاهش، ج) برتن وودز، د) جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورها علیه یکدیگر - نفتا